

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пошт. швц. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в краю 450 хол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 15 л.
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 хол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

На порозі 41-ого року.

Львів, 22. грудня 1927.

Цього року минуло 46 літ від повстання „Діла“, а дня 14. січня 1928 р. минує 40 літ від того часу, як „Діло“ стало першим і єдиним тоді на земному глобі українським щоденником. Таким чином 1928 р. буде ювілейним роком першого українського щоденника. Нині дуже часто можна стрітись з думкою, що преса відіграє в світі великанську роль, роль якоїсь великодержави, а навіть більше, бо як дехто каже, то й роль анонімової наддержави, яка своїм непереможним впливом серйозно густо-часто долею народів і держав. Відноситься це до великої світової преси, преси могутніх народів. Але, якщо можна порівнювати велике з малим, то сміло можемо твердити, що в нашому житті, в житті відроджуючого українського народу преса відіграла великанську роль, роль непереможного впливу на формування національної психіки, національного світогляду, національної культури, словом роль обновлення нації, роль різьблення новочасного національного обличчя. Коли ж кинути оком кількадесять літ взад, то мабуть ніхто не заперечить, що в нас цю велику роль виконувало майже виключно „Діло“.

Пригадаючись нашому нинішньому життю, приходиться з прикриттям твердити, що в нашій тіснішій Батьківщині, на території всіх західно-українських земель „Діло“ далі є єдиним українським щоденником. Воно, будучи незалежним органом, є згідно зі своїми традиціями як щоденник далі єдиною трибуною вільного українського слова, єдиним репрезентантом української національної думки закарпатської великого українського народу перед Європою і взагалі перед культурним світом.

Велике диколіття, яке переживав світ, а зокрема наші власні великі й трагічні переходи не поминули й нашого органу. Невеликий він тепер і скромний, занадто скромний, коли зважити, що це єдиний щоденник семиміліонового народу під Польщею. Перед війною було нас в Австрії далеко менше, ніж є тепер у Польщі, а все ж наш щоденник поважався тоді на 8-ох сторінках, хоч крім нього було ще 4 щоденники і мав далеко більший тираж чим тепер. Зубожіли ми — скаже дехто. Це правда! Але правда й те, що не маючи по більших містах інтелігентного українця, який обходився без преси. І тому мабуть кожний з таких патріотичних громадян купує польську (ту чи іншу) газету, а „Діло“ їде читати на „Бесіду“. Ще гірше представляється справа з нашою сільською інтелігенцією. Велика її частина тепер взагалі не читає ніяких газет, дарма, що вже й її селянське оточення не може обходитись без зв'язків зі широким світом і заспокоює свою потребу читанням тижневиків. Найгірше представляється справа на північно-західних українських землях. Там наша преса має дуже малий попит. А місцева інтелігенція вдовольняється київською „За Свободу“ та всякими польськими щоденниками. Словом кепські в нас перспективи для розвитку української преси. Німців у Польщі кругом два мільйони, а вони меніють кілька великих газетових підприємств, що добре розвивають-

ся і сповняють велику національну та культурну місію. Та ми не доросли до них, дарма, що нас 7 мільйонів.

Зате не можна нарікати в нас на нестачу вимог і всякого роду претенсій наших громадян і установ до єдиного щоденника. До того слід замітити, що рідко передплатники нашого органу покриваються з його критиками, яких в нас безліч. Критика добра річ, доцільна річ, але право на неї прислугує в першій мірі тим, що українську пресу чинно підтримують. На жаль, у нас діється навпаки. Та всіх критиків і невдоволених численними недоскональностями нашого щоденника ми заспокоюємо тим, що нам ті недосконали дуже добре відомі та що ми стараємося всіма силами їх усунути. Однак це може статися тільки при чинній підтримці громадянства. Найважливішою підставою умовою улпшень, як побільшення обсягу та інформаційного відділу і введення численних новин, залежить від побільшення тиражу, тобто числа передплатників.

В наближаючому ювілейному році 40-ліття нашого щоденника бажало б почати його видавати боляй в обсязі 6-ти сторінок, побільшувати число кореспондентів і співробітників, підготувати відділ оригінальних фейлетонів української белетристики, а також наміряємо при-

ступити до видавання безплатних літературних додатків. Робимо все, щоби на протязі 41 року існування „Діла“ як щоденника, воно стало цікавішим, різноманітнішим та обильнішим у заспокоєнні дуже різноманітних потреб читача, словом, щоби зацікавлювало у повсякденних часах нову добу, добу скріпленого переродження нашої журналістики на краще.

За переведення намічених улпшень беремося в тому пересвідченні, що українське громадянство всі ті наші змагання в тому напрямі шире та всебічно підтримає. Зокрема ж віримо, що всі наші читачі та прихильники чинним здешнуванням передплатників для нашого органу дадуть нам змогу не тільки в горі намічене виконати, але й значно перейти поза його межі.

Свідомі великої національно-історичної ролі, яку відігравав наш щоденник в українському житті цілих сорок літ, готовимось переступити поріг 41 року його існування в твердій вірі та надії, що його роль висловника чистої, незалежної національної думки, роль громадської трибуни вільного слова буде нас і в будучині тісно об'єднувати з українським громадянством і дасть нам тим самим змогу успішної праці над наміщеною розбудовою.

Під омофором санації.

„Великий чоловік“ і „дрібниці“. — „Тяжелыя времена“. — „Оренда“ Л. Черкавського й його оправдані нарікання на вшехп. ляків. — Вірний собі. — „Відкрите письмо“ до польського уряду. — Три запити на його адресу.

В днях 12. і 13. ц. м. у львівському окружному суді розглядало справу радн. Івана Лісковацького, обвинуваченого Львом Черкавським, бувш. правительственным комісарем „Нар. Дому“ за обиду честі. Обвинувачений жертвував доказ правди. І на протязі двох днів ціла низка свідків ілюструвала рубінуючу майню національної інституції господарку мандатаря польського уряду. Оборону честі Льва Черкавського взяв на себе відомий „руський“ адвокат д-р М. Глушкевич, який розпинався за цим велитнем польсько-руського духа. „Недокладности“ в речунках пояснював п. оборонець тим, що Л. Черкавський не звичайний собі смертельник, не тимчасовий адміністратор майна „Нар. Дому“ з рамени польського уряду, але що він мав велику „політичну місію“, перед якою адміністраційні справи є марною дрібницею.

Оперетково-примілюючі вихляси д-ра Глушкевича в обороні госп. Черкавського викликали несмак у всіх слухачів тієї „правильної честі“ і читачів щоденної преси. Д-р Глушкевич, запитаний в приватній розмові, як він міг свій адвокатський хист віддати на послуги такої людини, заслонився „тяжелыми временами“.

Справа радн. Лісковацького, яка

перемінилася в справу Л. Черкавського, найшла свій відгомін після відложення процесу, мабуть до по-виборчої доби.

Перш усього в органі „малопольських санаторіів“, а „Дзєннік-у Львовск-ому“ найшлося „оренда“ Л. Черкавського, в якому він гірко нарікає на невідчужність своїх вчорашніх вшехпольських протекторів. Мовляв, як довго він служив вшехпольській братії, так довго вона брала його в оборону, а „Слово Польске“ містило його „спростування“ проти „українських сепаратистів“. — очевидно — за гроші. Тепер же, коли він зблещувався з урядом, вшехпольський орган виступає проти нього. Справді, вшехпольські негарно поступили собі з Л. Черкавським. Та ж вони його винаймали, давали йому маршрути, посадили його на стільці правит. комісаря, а тепер кидаються на нього. Черкавський остав чесним зі собою. Він же служив вшехпольським так довго, як довго вони були при державному глобі. Коли ж тепер при тому глобі не вшехпольськи, а санаторії, то чи винен тому Л. Черкавський. Він постійно з тими, що мають владу в руках, тримаючись принципу, що хто-небудь виграв, все виграло „наші“. Не годилося кидаати каменем на Черкавського ще й

тому, що він він жеж — так чи інакше — господарив в користь „політичної місії“, а вона заключається у розбиванні українського фронту. Преп'ять ця акція не провадиться виключно в користь санації, але і в користь „народових“ партій.

Негайно після відкладення процесу до кращих часів, „руський“ протівник Черкавського випустив в російській мові іменем „Русск-ой Нар. Организаци-и“ відкрите письмо до „Уряду Польської Річипосполитой на руки Голови Ради Міністрів Йосипа Пілсудського“.

„Назва свідків — читаче у „Відкритому письмі“ — переслуханий у тісній справі суду, писав, що господаря Л. Черкавського в „Нар. Домі“ була грабівщицка, бо він допустився ніяких зловживань та що втрачає, спричинивши Л. Черкавським „обществу“ „Нар. Дім“, догартув величезних сум, про що, як про скандал, пишуть місцеві газети. Чи правительством допустило б такий стан річей і таку рубіную комісарську господарку в польських установах, як Оссоліну, фондаци Скарина й і? І до того ж, збів в заміршення того всього, знову на днях призначений комісар „Нар. Дому“ адверент Л. Черкавського в такому прибітчанню радю а 5 людей. Не можна зрозуміти того, що діється. Не можемо згадувати програми уряду, що амагає до оздоровлення громадського життя, а підтримку турпіа людей а 5 осіб в Черкавським на тоді, — того гуртка, що а. п. м. склав довіроче зібрання селян-хліборобів по спомові оборони і навіть від них одержав „voitum“ желодіра. Не можемо зрозуміти навіть в суді оборонця Л. Черкавського, що останній в характері правит. комісара „Нар. Дому“ мав „політичну місію“ та що він отоварює такими „дрібницями“, як якові рахунки і формальности.“

Вкінці автори „Відкритого письма“ домагаються відновлення статутної діяльності „культурного Общества „Русский Народный Дом“ во Львові“, полагодивши рекурсу того „Общества“, внесений перед 10 літами.

Погоджуючись зі змістом „Відкритого письма“, мусимо зробити одно застереження, а саме, що „Народний Дім“ не є ніяким „обществом“, тільки неуконституованою фундацією, яка є власністю всього українського народу. Галицькі москвофіли, що загартвали ту фундацію, створивши згодом „общество“, були тільки адміністраторами національного майна.

Виходячи з того основного, подійсного і правного становища, дозволимо собі запитати польський уряд:

1) На якій основі уряд не вводить в життя фундації українського національного інституту „Народний Дім“, коли всі спірні питання рішені вже в усіх інстанціях?

2) Як довго ще уряд не допускає до уконституовання української національної фундації і як довго ще призначає тав. правительственных комісарів з одної або другої москвофільської групи, комісарів, що з одного боку при допомозі майна культурної установи здійснюють якісь „політичні місії“, а з другого при допомозі того ж майна в бурсах „Нар. Дому“ ведуть денационалізаційну роботу, виховуючи ренегатів власного народу?

3) Вкінці хто покриває шкоди й рубіну майна національної культурної установи, спричиненою такою „політичною“ господаркою під опікою уряду?

Pr. 427/27. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przesłanu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 Nr. 45. czynnopolitej z dnia 10. maja 1927 Nr. 45. poz. 395 Ustap. dokonane dnia 16. grudnia 1927. przez Dyrektora Policji we Lwowie zezwolenie czasopisma „Dilo“ Nr. 263 z dnia 7. grudnia 1927. z powodu że zamieszczono w tem czasopiśmie artykuł p. t. „Ura-Induk Narodu“ zawierający w sobie znamię

to zbrodni z § 83 a) u. k. i występek z § 302 ustawy karnej, b) wydać po myśli przepisów z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszym stronie pod rygorem następstwa przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów, dnia 19. grudnia 1927. r.

З життя наших установ.

„Народня Торговля“ і її праця на 44. році існування у світлі чисел.

Знаменна до проведення в життя однієї кооперативної організації українського споживача в місті і селі та визначити потребу співпраці з другими кооперативними установами, які кооперативають українське село, веде „Народня Торговля“ свою працю на трьох діяльних організаційних, технічно торговельній і культурно-освітній.

Організаційну працю веде „Народня Торговля“ безпосередньо через урядові центральні і складні і посередство, повноваження комісії організаційного відділу Відділу Праці Центр-Союзу і Народної Торговлі і фінансуючи роботу місцевих К. О. К. в яких діяльну участь беруть члени персоналу складів Н. Т.

У світовій році удержувала Н. Т. окремого організатора кооператива на Лом кімнату з осілом в Сичоні, який працює для 48 кооперативів відбувши в часі року 114 поїздок до них, зуживаючи на це 360 днів. Серед поїздок переїзів він 58 відривав екскурсійні предкладаючи люстраційні звітлення централі.

Силами місцевих діячів і урядовців Н. Т. перевезено у світовій році шеститижневий кооперативний курс, який покінчило 20 учасників. В Самбірщині за допомогою Н. Т. місцевий О. К. О. перевів за 54 кооперативів 137 поїздок з того 79 люстраційних.

В Бродях за допомогою Н. Т. місцевий К. О. К. для 41 кооперативів відбув 80 поїздок з того 21 люстраційних. В районі відбуло 5 курсів для діловодчиків кооперативів, який покінчило 57 осіб. В Мостиськах за 17 кооперативів відбуло 13 люстрацій фінансованих Н. Т. На обидвох аналогів поїздок Н. Т. була зустрічена членами дирекцій.

По приїзді до Турки Н. Т. власним лектором алуотрувала тамошні кооперативні і взяла участь в полюстраційній акції через свого відпоручника.

Організаційну працю піддержувала Н. Т. матеріально в Золочівщині, Косівщині, Сивакщині, Городищині і Коломиїщині та Лутчині на Волині, виплачуючи на ту ціль осяго 12000 зол., незалежно від вкладів до РСВК, яка внесла 11805 зол. Загалом на цілі організаційні видала Н. Т. осяго 24000 зол., з яких то квоти не зачислено платів статутних урядовців і коштів подорожніх в організаційних виїздах.

Внутрішній устрій Н. Т. спирається на статуті в року 1922 згідно з яким Н. Т. як Крайній Споживчий Союз об'єднує і правні і фінансні особи. В дні 80. VI. 1927 обслуговувала „Народня Торговля“ 102 кооперативів, 188 корпорацій і 3281 фізичних осіб. Серед кооперативів находимо Центросоюз з цілою його підбудовою, 12 ПСК, 161 господ. спож. кооператив, 11 місцевих споживчих і 7 кооперативів інших видів.

Удільні членів виносить 152.140.10 зол., при чому на групу кооперативів припадає 7834 при. удільного капіталу, на групу корпорацій 0.57 при., а на групу фізичних осіб 21.6 при.

Стан удільні владівся у порівнянні з попереднім роком, однак все таки є невдоволюючий. Згідно з обов'язковими організаційними нормами удільні повинні виносити поверх 400.000 зол., а якої то квоти на фінансні особи припадало би поверх 100.000 зол. Мимо всіх зусиль і потуги в році 1926-27 „Н. Т.“ має ще в теорії два і ціла рази менший удільний капітал, який би при сучасній стані членства належався. Головні оборотні фонди „Н. Т.“ це позички на обороту від нашої суспільності, яка зникає велике довіра до „Н. Т.“ як соціальної установи. Близько в десонтері переважують позички на обороту стан удільні „Н. Т.“ відсотки виплачують відреганж на протязі року різняться висоти удільного капіталу. Праця чужими фондами не дає змоги відбудувати скориную тодію заохочити фонди „Н. Т.“ (Юнів виносить в основу 27.000 зол.), бо торішні ански, в яких догнутасть отсі фонди, не в великі. В біжучій році частий анск мимо ошадної персональної і річової адміністрації виносить 16.179.79 зол. і по забезпечення 6 при. дивидендів в частоті перелатий буде на неподільний фонд „Н. Т.“ іскористувати Аходо кооперативів ценомірно великі позитивні тягати і оплати на суспіль-

ні об'єзани. Перші зросли у порівнянні з попереднім роком на поверх 36 при. останні на 10 при.

Серед довшо наведених умов фінансування підприємства і публічних тягарів всег таки розростає технічно-торговельна діяльність праці „Народної Торговлі“. Торги її в році 1926-27 виносить 7.843.313.30 зол. супроти 4.268.848.33 зол. з минулого року. Зріст не на 88 при.

Торги складів „Н. Т.“ виносить 4.983.025.75 супроти 2.000.863.07 з минулого року. Решта торгів це торг з кооперативами, ведений з центрального магазину у Львові — вислід співпраці в Центросоюзом. Співпраця отся, як видно, зосамі це акоритала правильний розвиток автономної, власної діяльності роздрібно торгів „Н. Т.“, який веде вона в 23 складах — супроти 10 складів з минулого року.

„Народня Торговля“ ведучи власними засобами центральний споживчий магазин для підбудови Центросоюзу і з власних фондів акредитує Центросоюз Кооператива дада змогу окріпнися довільним осередкам господарсько-споживчої кооперації, з Центросоюзом розбудувати його сільсько-господарський відділ у власній півторі до п'ять разів більшим, як у попередній році. Співпраця „Н. Т.“ і П. С. вишляла на користь ціліх кооперативів організацій. Шість складів „Н. Т.“ в місцевостях, де нема ПСК і ю дальших її складів, які співпрацюють за згодою ПСК з кооперативами або прямо з ПСК доставляли у світовій році товару кооперативам на суму 1.378.378.44 зол. при чому великими гуртовими кооперативами були склади в Самборі, Бродях, Золочеві, Сичоні, Збаражі, Мостиськах, Тернополі (сіль) і Перемислі. Обтяження товарів для кооперативів були дуже низькі. Дохід бруто на споживчих товарах виносив 253 при.

Порівнюючи суму торгів „Н. Т.“ з безпосередньо або посередньо об'єднаними нею споживачами виходить дальший зріст поголового заохочення на 60 при. (8 зол. супроти пересіки 3 зол. з минулого року).

„Народня Торговля“ працює в торговельній діяльності на засадах кооперативу. Дає високу якість товару по місцевим цінам, укладає зворотні товариш від готівкових закупів, виділяючи а наданки з обороту товарного поміру дивиденду (сього року 8 при.) переливаю решту наданки в чому а членами до неподільних фондів, дотує культурно-освітню роботу, яку а сама веде, працює сама і підтримує працю організаційну а все таки з латкої руки улашує серед деяких кругів назву „капіталістичної установи“. Дух часу — дух століття минає — не минає в „Народній Торговлі“, зачіпаючи її крилами поверхового осуду, осуду неадаптованого на знання основ суспільної культури.

Культурно-освітню роботу веде „Н. Т.“ крім участі її в ярмарках і повітових курсах, устроюваних для кооперативів також у себе в нутрі для персоналу. Крім практичних лекцій, ведених начальниками складів з рамені дирекцій вже четвертий рік веде член і д-р О. Барилук курси зочної освіти з діяльні фазових дисциплін і кооперативу. В році виснається і спрямовується перебічно 20 акад. (з однієї акад. є кілька дисциплін). З аочної освіти користало в світовому році а добрим вислідом 02—110 осіб. Кандидати на касирки в ціліх практиках мусять приготуватися до фазового іспиту, до якого належить геть іспит а підстав кооперативу і історії споживчої кооперативу Галицької України.

Пова постільною домашньою плашкою персоналу виснася „Н. Т.“ в році 1926-27 трьох учених на вечірні курси торговельної і одного помічника на висшій кооперативній студії до У. Г. А. в Подобряд на свій кошг. Для сільських кооперативів знобразувала „Н. Т.“ притомом року 18 діловотчиків скеларів на 8 місячний практиці у себе. Сім абсолютних висшних торговельних шкіл набило а „Н. Т.“ плашкою практику — чотирох а них ашлялося в „Н. Т.“ на службу. Касову практику відбуло в „Н. Т.“ 19 жінок, а них а заложило вже іспит і чотирь працю в „Н. Т.“, діл а Маскочі. З рамені „Н. Т.“ продовжав шк. Ю. Павловичський третій рік семінацію науку торгів і історії кооперативу на курсі загальної торг. школи Т-ва „Пресвіте“. Курс покінчило 35 слухачів.

В біжучій році атрето обходила „Н. Т.“ и

пентрі і по всіт складала в краю Свято Кооперативу, при чому персонал Н. Т. брав живу участь в торгах і театральних виставах подучених в обходами свята.

Примітки у тісній порозумінні в українсько-кооперативній удержувала „Н. Т.“ жарті ашляла а Міжнароднім Союзом Кооперативів і Міжнародньою Пільдою Жінок-кооперативок в Львові і Міжнароднім Урядом Праці в Женеві та відновила ашляла а швайцарськими, а сшляла ді окандинавськими союзами споживчих. В XII. М. Конгресі Кооперативів, а II. Міжнародній Конференції жінок-кооперативок, а I. Міжнародній виставці пресу і пропаганди в Стокгольмі, а другім Станиславським Ярмарку і другім с-г. ашляла а Стран була Народня Торговля зустрічена.

Отос були би головніші риси праці „Н. Т.“ в році 1926-27 — риси, які хіба асно свідчать про характер її ашляти як кооперативної установи.

Юліан Павловичський.

Дразливий виборчий терен.

Наступ на „кресі“. — Рефлексії і фантазії „Часу“. — Подвійна мета.

Вся увага польських чинників у виборчий добі зосереджується на „кресах“. Цей терен — на думку польських урядових і громадянських чинників — найкраще надається для виборчої гальопаді. „Кресі“ — на думку польських чинників — це під кожним оглядом *res pulvis*. Хто зуміє там скорше і доцільніше заметушитися, той виїде побідником. Тому то на „кресі“ вищирила свої зуби розхристана санация, ідучи там під оїкою адміністрації; тому то вибирається там об'єднана з нею консерва, рахуючи не лише на „прихильність“ адміністрації, але й на свій власний економічний натиск; тому то підходять до „кресів“ польські пепесо-визвольські махери зі своїми демагогічними обіцянками і тому то гуртується там народова реакція.

Мало полякам мандатів з їх національної території, мало їм потікнення українсько-білоруської території у виборчому законі, — їм ще хочеться загарбати мандати українського і білоруського населення.

Справі виборів на „кресах“ присвячує окрему статтю краківський „Час“. Мовляв, найдразливішим виборчим тереном є „східні кресі“ з огляду на їх соціальне і національне уформування. У Виленщині все в порядку, бо там великий відсоток польського населення. Також Східна Галичина знаходиться в „спеціальних умовах“ (справді спеціальних!). Зате в новгородському воєвідстві справа вже комплікується, а у воєвідствах польському і волинському набирає дуже поважного характеру. При попередніх виборах на цілій лінії побідив там „меншостевий блок“. Православне населення „кресів“ солідарно голосувало на лісту бляку за намовою православного духовенства(?), яке знову йшло на мотузку більшовицької агітації(?). Також неясна і нерішуча політика у відношенні до „меншостей“ та агітація галицьких українців причинилася до польської поразки на „кресах“.

Але тепер усе змінилось. Православна церква в Польщі здобула „повну автономію і вистарчаючу єрархічну організацію“, натиск більшовицьких зменшився й ослаб, а польська адміністрація „збанилася до місцевого населення і зрозуміла його спеціальні настрої і потреби“. Серед такої незвичайно корисної ситуації на „кресах“ єдиною чорною хмарою є уніфікаційна пропаганда галицьких українців, що поширилася на Волині і Поліссі. Та всеж таки поляки можуть мати вигляди на корисний вислід теперішніх виборів на „кресах“ взагалі, а на Волині зокрема. Бо

„населення польське і католицьке Волині доходить до 23 проц., сільський менше-більше є галицького населення, що живе головню в тамошніх містечках. Його до того додам: чехів і німців, то ашляти-

ся, що українське населення новім на становить більшість польської Волині. На зважаючи на те, українське населення при допомозі своїх здобуло всі наидати в дох волинських виборчих округів“.

Як польські публіцисти так далі будуть поводитися з цифрами і відсотками населення, то небагато довідаємося, що на Волині взагалі нема українців. А притім навіть на основі польської фальшивої статистики українців на Волині є понад 70 проц., а поляків 16 проц. (в дійсності поляків є не більше, як 10 проц.).

Але йдім далі. „Час“ бачить поразку поляків на Волині у виставленні кількох партійних ліст.

Тієї помилки треба теж уникнути. І створення одностайної польської лісти з окрайних округів заповнить тамошнім полякам наменце їм представництво, не порушаючи прав українського населення. Розуміється ідеалом був би такий компроміс, який об'єднав би головне всіт мешканців тих просторів під тасом оборони польської державности. На рахі є не лише перспектива будучини; тепер метою, до якої сідз вигадати, є виставлення одностайної польської лісти, а оїсля промудення токих виключно українських кандидатів, які стояли на ґрунті польської державности“.

Отже польські чинники мають подвійну мету: 1) здобути на українській території якнайбільше мандатів для поляків при допомозі одностайної польської лісти і 2) провести від українського населення служивих мамелюків.

Під тим прапором відбувається польська акція. А ми? Чи маємо зрозуміння для цієї небезпеки? Чи протиставимося об'єднаним фронтом польській одностайній акції? Чи не пора в обличчі небезпеки вийти із партійних закумарків і стати в один спільний український фронт для оборони наших всенародних змагань?

Відгуки дня.

Бувай ми здорова...

Мої побоювання справдились. Найближше дурня цієня від часів „Банава“ — „Бувай ми здорова“ — заохочила гальоротовишницький ринок. Нема у Львові каварні, бару, тіпаль-танцал, де би зупалили звуки безглуздої мелодії і різновартини слів. Так як дашніше всі затиляли вуха перед нею, так тепер відхиляють серця і роти.

„Бувай ми здорова
Моя сирітовка“.

Співачка це не пліху національній незшости Галичини, але навіть імпортована зєр.

Цю вечора в барі каварні „Лівер“ торішн містечк дашебенду зилонмєк собі ашля, щоб зилонмєк незрозумілі слова „Бувай ми здорова, моя сирітовка“.

Публіка шалє з радости.

Під музику мелодії пісні танцюють то загину всі: дочка Львова, Куликова, Теробові і ішнш Коритів, сини: мамки, марнотравці, блудні і ру снєн. Хто не танцює, примикає очі і зсозоджується божеською мелодією. Що ашлябонна почувань, що ашлябонні слів!

— Шієнє — шєнє захоплює ашлябонна, коли останній тон зашєр під скакніллям бару.

— Co to jest? — питасться сшєнє.

— Ukraina, ludowo! — пошєнє сшєнє, ашлябонна сшєнє з „Komiści dla spraw mniejszości narodowych“.

— O, to ukraińcy mają także swoje czeslestony?!

No, tak, właściwie nie. To pleśń na w sobie duże pierwotne ogólnosłowiańskie a więc i polskie.

Ach, teraz rozumiem, dlaczego to dla mnie jakież takie dziwne, takie swoje.

Неєр ашлябонна знову... Шара ашлябонна підшєнє ашлябонна з кресів... Хто це танцює примикає очі.

Кандидатів ашлябонна, ти підшєнє ашлябонна друту строфу:

„Купи а газету.
Сів си до трамвая.
Бувай ми здорова
Я ашлябонна“.

Публіка на воршках ашлябонна. Да, ми об'єднали канальницькіх ашлябонна збуваючи на ханку про неєр. Мущини

„ОЛЬКА“ НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТРИКОТАЖІ РИНОК 35.

біля „Народної Торговлі“

казе: Направлено є, що браівецьке віче в Товаристві в дні 4. п. м. відбулося за дозволу і погодження С. Сабодзія, а правдою є, що з тим вічем а не має нічого спільного. Львівля на це віче відсутні з мови чисто матеріальних видів читальні Катковського, до якого а не належу і мена за зголом і дозволом ніхто не знає. Направлено є даліше, мовля я ота-зриває а внаслідок до українського на-ціонального духу, бо маючи в своїй па-рохті також дві читальні „Прогресу“, під-держую їх матеріально і морально, ла-содати по аморі міждарійній терні своїх парохіяд. — є. Іван Слободян, парох Тов-риства.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. (Загальні Збори Пов. Тов. Кред. в Тернополі. Український Банк в Тернополі. Повторення старих історій). В суботу, дня 10. грудня 1927 р. відбули-ся Надзвичайні Загальні Збори Північно-го Товариства Кредитового в Терно-полі, скликані в цілях ухвалення зміни статуту. Товариство минає безпастопних анів і, отримавши з боку горетні де-яких тернопільських, читачам „Діло“ ві-домий, інтелігентів і мимо їх перепереб-риваючої думкою, що зміряла до захоплен-ня одної в найповажливіших наших кре-дитових установ в прав у свої руки, роз-судити думка добре. Істаче воно від по-чатку 1899 р. і за рік було обходило 30-літній ювілей свого існування. Пе-ред відомою чисельно воно подало чотири тисячі членів і від 20 літ є власником ве-дучої будівлі при принциповій буд-івлі в Тернополі, зовсім вільної від вся-ких гіпотечних тягарів. В наслідок не-вдачливих провали всі ачації резервної фонди товариства і товариство свою цриву в р. 1924 розпочало на ново май-же з нічим. Тоді остало всього стокиль-ка зовсім членів, що доплатили уділи. В додатку від кількох літ ачадації місцеві інтелігенти, що нічим не причадили до розвитку товариства, хотіли його за-вершити у свої руки. Кожні майже загал-ні збори з останніх років є відомим не-успішним і диким авантю з ілюзо-ю боку. З правди вважаються вони розбавляти збори і не допускати до пра-вильного розвитку товариства тому, що воно не є в їх руках.

Подібно було і дня 10. п. м. Товариство невідповідний статут кооператива виваженого ступня, який знову не від-повідав потребам товариства і який без-умовно належав змінити і перегорити кооперативу на товариство чисто креди-тово-банкове. В тій цілях Надзвичайна Рада торувала членами Управління д-ром Ст. Ва-радом випрацювати окремий статут, що мавби на опі передовсім кредитово-бан-ковій історії і унеможливував на бу-дуче немилі історії на загальних збо-рах, які досі ачажили ачадані інтелі-генти, що їх виключено з товариства за їхню шкідливу діяльність. Велиш вказало усунути ще одну при-чину бурхливих зборів в той спосіб, що-б сирва облади Управління не належала вже більше до компетенції загальних зборів.

З поміж 508 членів явилось на збори 111. Зборами проводив голова Надзвичайної Ради проф. Іван Болвар, на якого сип-лються головую атами тернопільських інтелігентів. Статут реферував член Управління д-р Степан Варан і відчитавши його в цілості, виклав причини, чому дотеперішній статут належить змінити. Передусім змінив фірму і товариство на-будуче буде зватися **Український Банк**, кооператива з обмеженою поручою в Тернополі. Метою банку є виключно справа кредитово-банкової з розумінні ооперативу президента в 27. грудня 1924 р. Рада Надзвичайна складалася з 9 членів і з заступників, вибраних шороку по 3 а проти трьох літ. Дирекцію банку і усунув Рада Надзвичайна, а урядовіш Дирекція. Новиною в цілях української ко-оперативної кредитової в Польщі є введення інституту представництва змисль за-гальних зборів після постанов арт. 31 по-ддер залогом. Референт д-р Варан ви-казав всі користи нового статуту і по-статив внесення на його прийняття. II. Василь Болвар з Кутковського зазначив за-приняття цього статуту без дискусії в цілості, тимбільше, що проект цього статуту обговорив Ревізійний Союз Укра-їнських Кооперативів. Тому, що дотепері-шній статут вимагав присутності ка-ждоного одної півної часті загально членів і найменше трьох четвертих голосів присутніх членів, а голосування через віднесення рух по можн було тощо

отвердяти схвальності голосів, бо деякі члени мали по два і по три голоси. проф. Болвар зарідав поіменне голосування, при якому на 104 присутніх членів вели-чапа більшість, бо аж 94 зазначили за повою зміною статуту в редакції, пред-ложеній д-ром Вараном, а тільки 10 на-малювало проти зміни статуту, супроти чого проф. Болвар не прелюдний зборів отвердів, що проект зміни статуту — я-ким товариство розпочинає зовсім новий період життя — в цілості важко ухва-лений і зміна збори при гучних і де-моструючих оплесках ведучою біль-шості присутніх. Це змисляло потягу-вання у кількох недоволених і воутичи-няли величезну бучу, що тривала до-вший час і викликала обурення і негоду-вання присутніх. Є по останній бучі, бо збори по новому статуті будуть вже ціл-кі від цієї тернопільської лари.

Українському Банку віддано вже По-го будинок до ужитку і на днів ачапо він там урядовання у власних відпо-ведних борах. — Тернопільський.

3 театру.

„Хай мене чорті...“ Оперетки в 3 відслонках.

У ваторок пройшла в „Театрі Новин“ з успіхом нова оперетка під поданням вгори наголовок — продукт двох авто-рів-лібретистів: В. Леона і Г. Райхерта, з музичній обробці Л. Райхварна. Як-небудь ця оперетка, як і інші фабрики, що припадають до нас в останньому часі з ідіди, не виразила нічого мавкотно опи-гального ані щодо змісту ані щодо му-зички, то завдяки добрій режисерії, безпо-ганий гри акторів і гарним декораціям, а передовсім оригінальним танцям балету, вона все таки відержиться довгий час на сцені. Бо вчашня публіка, що попадає за опереткою, відоводиться вже кількома добрими дотепами і двома-трьма легки-ми, „солодкими“ мелодіями, особливо, коли чує їх з уст своїх пробирків. А коли ще ціла обстановка оперетки поповнює публіку своїм багатством фарб, декорацій і костюмів, то успіх такої оперетки за-перенний.

Так було і передчора. Не зміст і не музика рішили про добре прийняття опе-ретки „Хай мене чорті...“, а самі ш друго-рядні її акцесорії. Бо крім двох гарних мелодій, які вбилися всім в пам'ять, і крім до-че ної ролі магкітєлєпата (яку в діграві Татшанський, встановлені зрештою зовсім шуткою в акцію оперетки, нема в ній нічого, що заслуговувало би з якогобудь погляду на більшу увагу. Сюжет оперетки, що закручував на сензацію, фантастичний, є собі ачада оклепаний, навіть банальний, хоч, правда, в оперетці рідко подобували-ся. Батько, що прокидається чортом, щоб купити собі зятя, а своїй улюбленій доні чоловіка — не такий уже рідкий тип у наших часах! Алеж він в наших обста-винах прокидається зачинаю — ангелом.

З поодиноких сценек вилала дуже до-бре, як сказало вище, епізодична поєва Татшанського в ролі магкі. Сцена на пе-регонах у I-ді, вдіграма дуже добре, не зробила відповідного враження мабуть тому, що артисти були обернені лідер на сцену і що сцена мала місце на по-чатку акції. Інші сцени були без заміту. Зате виступи балету, зокрема „Жінка-закляв“, „Дня з папіросом“ (марска) й акробатичні „Піоти чортів“ подобалися незвичайно. На першій виставі докучав дещо суфлер.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

В. Чубатий: „Воскресіння“, песа на 4 дії. Переклад В. М. накладом Вид-ва „Подільська Театральна Бібліотека“ в Тернополі. Львів - Тернопіль - Нью-Йорк 1927, ст. 40, форм. 8°.

„Трьох по вибору“, комедія на 3 дії. На українську мову переробив В. Мартиненко. На-кладом Вид-ва „Подільська Те-атральна Бібліотека“. Львів-Тернопіль-Нью-Йорк 1927, ст. 43, форм. 8°.

ЖУРНАЛИ:

„Ельпіс“, книжка II. Праці професорів приватного теологічного видлу при варша ському університеті. Варшава 1927, ст. 208, форм. 8°. В журналі друкують статті по польськи, по українськи і по російськи.

„Ельпіс“, книжка III. Варшава 1927. В тій книжці нема ні одної статті по укра-їнськи, а є лише польські та російські на-укові нариски, хоч і відносяться до укра-їнської історії, ст. 124, форм. 8°.

„Жіноча Доля“, двохтисневик для укра-їнського жіноцтва ч. 24. Коломия, 13. груд-ня 1927. Начальна редакторка О. Кис-девська.

„Наш Прятель“, Рік VII, ч. 4. За гру-днь 1927. Львів, ст. 72, форм. 8°.

„Господарський-Кооперативний Часо-пис“, орган Ревізійного Союзу Украї-

ських Кооператив. Рік VII, ч. 40. Львів, 7. грудня 1927, ст. 16, форм. 4°.

„Кооперативне Молочарство“, орган Маслосоюзу. Рік II. Львів, грудень 1927 ч. 12. Виходить щомісяця, ст. 12, форм. 4°.

„Зна“, журнал сатири і гумору. Рік IV, ч. 14. Львів, 15. грудня 1927. Редагує Ленко Левкий.

„Przegląd Polityczny“, czasopismo poświęcone zagadnieniom polityki zagranicznej. Warszawa. Październik 1927. Tom VII. Zeszyt 2. ст. 118, форм. 8°.

Slovansky Prehled“ sbornik pro poznávání politického, hospodarskeho, so- dialneho a kulturniho zivota slovanskych statu narodů. Redaktor: A. Cerny. Císlo 7. Ročník XIX. Hlava 27.

Revue Internationale des Institu- tions économiques et sociales. Publica- tion mensuelle. XVIII-e Année. Septembre 1927. Nr. 8. Roma.

„Promethée“, organe de Defense Na- tionale des Peuples du Caucase, de l'Ukrai- ne et du Turkestan. Deuxieme Année Nr. 13. Decembre 1927. Paris.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Підкамені: 23. XII. Гейша.

Комунікат Комітету для ашанування 10-ліття смерті Івана Франка. З огляду на малу кількість проектів які наспіли на конкурс, рішши конкурсний суд на засі-данні для 15. грудня п. р. продовжити ретинель конкурс на проект нагробника на могилу Іа. Франка до дня 1. березня 1928 р. до год. 12-ої в полідне. Ближчі інформації можна одержати в канцелярї Т-ва „Просвіта“ Львів, Ринок 10/11. — За Комітет: М. Галущинський голова. 2-а

Молочарський курс улаштує Кре- дитний Молочарський Союз в Стрию в часі від 20. січня до 1. травня 1928 р. Навча-ння безплатне. Кошта удержання окол. 2 зол. денно. Будуть прийняті кандидати з віку від 18—30 лт. Першенство мають 1) Кооперативні молочари з молочарською практикою, 2) абсолюенти середніх і ви-щих господарських шкіл, 3) абсолюенти фінансових або сегедних шкіл. Подання сла-ти на адресу Маслосоюзу Львів вул. Ко-сцюшка ч. 1а) найбільше до дня 10-го січня 1928. Ближні відомості в інших українських часописах. — Дирекція Ма-лосоюзу. 1147 23

Хто? Жіночий Кружок ім. Ганни Барвінок де? Львів, вул. Мохнатського 12. Коли? 1. і 2. січня 1928 р. шлий день. Що робить? . . . . . ямаркує, — то дешевий ціні торгує: — Масло, мак, муку, пшеницю, — Сух, мід, айня, пала-ницю, — Напитки і мармеляди, — Тіста, цукри, чокюлад, — Індик, гуски і кури, — А як вбють що наш Тур, — Може й будуть дикі звірі: — Цап, кабан чи заяць срий. — Словом — все, усе на свята — В нас купити сестри, брати! — А хто хоче стріпати — Шаста, може знос узяти, — І за грш який там марини — Витрати дарунк гарних. — А весь прихід ярмарочний, — Весь наш труд передсва-точний. — Все на Рідні Наші Школи, — Для української дїтвори.

Пригадується, що Загальні Збори Т-ва „Союз Українок“ відбудуться дня 24-го XII. п. р. в год. 10. передпол. в салі „Бе-сін“, Рутосовського 2 л. — Головний видія Т-ва „Союз Українок“ у Львові. 1-2

З Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові. Пригадується, що зїзд делегатів філії нашого Т-ва при спілчучасті пред-ставників українських центральних і станю-в, а також духовенства, учительства, жіноц-тва, пласту, преси і т. д. відбудуться в неділю 15. п. м. у вел. салі „Української Бесіди“ (Рутосовського 22. л. пов. „Народ. Дім). Кожна філія обов'язана вислати свого делегата. На порядку наред зїзду дуже важкі справи. — Головна Гада.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

БІДІЛЬНИК-ГОДИНИК „Землі“ „Джес“ (Jas) прикрашений і змичає найдешевше у найбільшій складі годинни-ка **Дембровський-Розмариський**, Львів, Акадємічна 2 (Готель Жоржа). — Погляди умови. Власні роб-ти. 110 в 21-2

ГОДИНИК Ваш буде найліпше напра-вленої в найбільшій годинникарській роб-ті **Гарна Зельтенрайха**, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репа-рації присилати поштою. — Старомод-ні давські годинники перероблюємо на ручні. 3 б. 46—7

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легнів, серця і жовудка

д-р Фелікс Ган

Львів, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1058 Переселення Рентгенон 14—24

ДЕНТИСТ **Д-р А. Пфау** 23 переніс ординацію на вул. Леґіонів

зол. 6'80 | **ГОДИНИК** | зол. 6'80
або швейцарські з гарантією тільки у
В. Г. Либового Сикстуська 4

ЛІКЕРИ зробити дома **ЛІКЕРИ** може кождий **„STELLA“** в 10-ріжних смаках до набуття в аптечних складах. **Володимир В. Г. Мунинський** в Тернополі, склад Дня II. І. кооператив і торговель відпо-відний опуст. 48—7

МАШИНИ

до ПИСАННЯ всіляких систем нові і окаяні латинські і кирилицею поручає **МЕШИНОПОЛЬ** ЛЬВІВ вул. Сикстуська 9. Вхід через сінь 33

*****
ЕМЕРИТОВА-ГІЙ учитель українськ пошукує до внайму серед-ме господарство, або заложить до сілшки скля, або приймає від людо-го 1928 відоміну посаду. За посе-редвиство злож-ить 30 зол. на Рідну Школу. Зго-лошення прийме з чешности Агенція „Дністра“ у Стрию вул. Рибунальська 6 (для емерита). 23
*****

Окаційна продаж святичких товарів блаватних і новинних.
туз. серветок по пм зол. 0'33
хустинки до носа „ 0'40
2000 м. фланелі гладкої від „ 1'60
1000 „ обрусів по „ 5'00
2000 „ ручників від „ 1'20
3000 „ фланелі в десень від 170 до 270 „ 6'50
1000 „ воєнних плащів від „ 1'20
1000 „ хусток і хустинок на голову від „ 1'50
2000 „ фланок від „ 1'20
1000 „ Оксфорда на фартушки від „ 1'60
2000 „ стриж по „ 1'80
Нонина батална на складі.
„Галицький магазин новостей“
Львів, Галицька 15. Замовлення на про-вишно поштою оджучено відсротно. 1-2

Вже надійшло 10.000 грамофонових плит НАЙКРАЩІ КОЛЯДИ

Грамофон з 6-ма плитами 98 зол. т. лямі до свят

Найстарша і найдешевша фірма в краю Рік основ. 1899

АДОЛЬФ БОДЕНШТАЙН
Львів, Леґіонів ч. 37. — Телефон 38-36.
ПОЛЕАШІ В СПІЛТАХ.

